

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Moșincat
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cio.
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -688

Frumoasele sonete pentru Lancrăm

Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT

Emoția firească a apropierei Marelui Praznic al nașterii Pruncului Iisus face ca orice eveniment petrecut într-un Sfânt lăcaș să vibreze, la unison, sufletul organizatorului și a participanților la o importantă lansare de carte. Și acesta a fost unul, în egală măsură pentru autor, la cei 65 de ani ai săi (împliniți în luna MAI) și lansarea celui de-al 31-lea volum de autor. Da, e vorba de reputatul avocat, doctor în istorie Pașcu Balaci, eseist, poet, dramaturg, prilejuit de volumul cu 40 de Sonete, plus două note de final: *În căutarea gorunului magic* și *Adio, dar rămân cu tine Blaga*, dedicate ca omagiu lui Lucian Blaga, la împlinirea a 40 de ani de lăudabilă activitate a festivalului de poezie care poartă numele marelui poet al „mirabilei semințe”.

Cartea e prefăcută de prof. univ. Dr. Mircea Popa, bihoreanul ce tânjește după plaiurile natale precum Gorunul străjer, care, precum spune și observă în opera poetică a autorului, astăzi omagiat, care „mediază între poet și cititori” (p. 12). Asemenea confrăților săi din Țara Beiușului Gh. Pituț și Alexandru Andrițoiu, Pașcu Balaci, e de părere reputatul profesor, și-a făcut ucenicia prin *Cenacluri literare*, pentru ca acum, la maturitatea celor 65 de ani, să ne readucă în memorie anii de studenție, prin „*Gorunul magic*”, al statuii lui Blaga de la Cluj, pe care îl șlefuieste și „rafinează neîncetat versul de tip *sonet*, integrându-l marii literaturi reprezentată de scrisul contemporan” (p. 13). El călătorește prin Europa și spre Muntele Atos, dar nu spre a muri, ci spre a renaște în spiritul poeziei. Prin Pașcu Balaci, „panteonul spiritual” de la Lancrăm revine în actualitatea poeziei, iar Blaga, trăiește o nouă „vivificare poetică”. A fi în poezie, încheie prefăcuta prof. univ. dr. Mircea Popa, înseamnă „a re trăi eternitatea altfel, iar eternitatea blagiană are sarcofagul acoperit cu petalele sonetului lui Pașcu Balaci, într-o formă de nemurire” (p. 14). Aprecieri care răsplătește cu această frumoasă coroană de mulțumire, meritată pe deplin de poet.

Admirabile, elogioase și binemeritate laude la adresa celui care s-a aplecat cu grijă și răspundere să secere „mirabila sămânță”, s-o adune în mănunchi ca „un snop de lună aruncată în fereastră”, ca ofrandă de admirație pentru cel ce n-a „strivit corola

de minuni a lumii” veni în Ardeal, „La Cina cea de taină, cu ciobani, / Aur, cetăți, păduri, statui ecvestre / Și-un Orfeu născut între țărani” (*Când țara se-ntregi după Unire...*, p. 21).

Mesajul sonetelor lui Pașcu Balaci e blând, chiar iertător, oarecum cu înțelegere față de cei care au inițiat și întreținut în „*râpe roșii*”, cu acces de furie dementă, defăimarea marelui poet, sub semnul „luptei de clasă” spre a nu recunoaște „cununa de Nobel laur”, de aur suedez a lui Blaga, cel ce-a „creat o lume din silabe” (p. 23).

În sonetul *Monologul poetului Lucian Blaga*, (p. 28) poetul se simte „mic în Oradea Mare” de-atâta vorbă *străinească*, fapt pentru care ar vrea „Spre Lancrăm. Chiar pe ger și sub ninsoare, / Aș vrea să zbor: doar aripi să îmi crească / Ca Slavici spun: Din București răsare / Un soare pentru lumea românească! / . Apoi, adaugă revolta sa interioară față de zgomotul surd și înfundat al „fierăstraielelor ce defrișează codrii seculari”, făcându-i parcă să ne fie și ei dușmani, după cum alții ne cataloghează : leneși, hoți, cozi de topor...În timp ce poetul indignat grăiește: „tăiați goruni și brazi, nu-i nici un păcat, / V-acoperim cu legi și cu decrete! / La zgomotul de drujbe, fierăstraie, / Toți Zeii noștri ne-au fugit aiurea, / Urmați de urși, lupi, cerbi, de cucuvele / (p. 38, *Nu mai ni-e codrul frate bun, poete..*), blestemându-i în veci pururea!

În admirația sa nemărginită pentru Lucian Blaga, poetul zice în frumoase rime: „Un filozof profund, original, / La fel de dăruit ca Eminescu / Și instruit ca Titu Maiorescu, / Acesta-i Blaga – fără de rival./ poet și prozator, un demiurg, profet ascuns verb de eseist, Teoretician și dramaturg, / Șlefuitor de perle, de-ametist: Din gura lui, curat izvor lin curg / Cuvinte blânde ca din Acatist.../ (p. 43, *Om de cultură, adânc, universal*).

În pelerinajul său spre Lancrăm, poetul Pașcu Balaci surprinde cum pe ulița satului suie „*Spre Munții Apuseni unde răsare / Cel mai mângâietor din lume soare/ Ce fără nici o plată de alduie./ Ce coace luna-n cer ca o gutuie / Și-al mei bătrâni vecini poartă-n spinare / Poveri de ierburi amirositoare - /Munții în a ieslei Cetățuie./ Cu bivoli în zori, ieșeam supus, /Să mă-ntâlnesc c-un alt Păstor: Preasfântul, / Iar mai târziu, spre lumea mare, dus, / Pierdut-am și mireasma și avântul./ Astăzi revin, la Lancrăm, blând, răpus, / Ca gângavul ce a uitat Cuvântul .../ (p. 46/47, *Ulița satului domoale suie*).*

În admirația sa fără de margini pentru Blaga, poetul îi dedică frumoase sonete, de la cotitura Crișului Pietros, exprimându-și mulțumirea că pașii l-au purtat spre Lancrăm, de rugăciune pentru Blaga, pentru ca să caute mai apoi *Marele gorun magic*, și ca în final să-și ia *Adio, dar rămân cu tine Blaga*, sonet care încheie volumul.

Un volum frumos rostuit, cu profundă filozofie închegat, cu un frumos mesaj de prețuire, admirație, venerație și ridicare a trofeului pe care Lucian Blaga, neînțeleș și chiar umilit în timpul vieții, a dăruit-o spre nemurire în opera sa poetică și filozofică. Altruist, cum îl știm pe Pașcu Balaci, a mulțumit soției Antița și feciorului pentru sprijinul moral și financiar acordat pentru a oferi în dar de Crăciun participanților la evenimentul cultural ce omagiază opera poetică a lui Lucian Blaga, dar, în același timp și încununează și marchează, prin 31 de reușite tipografice strădania

neobositului cărturar bihorean, manifestată pe multiple planuri de expresie și creație literară.

Evenimentul din 21 decembrie 2021, de la Protopopiatul Ortodox Oradea a fost moderat de prea-cucernicul pr. Dorel Octavian Rusu, alături de care, la prezidiu, cu scurte intervenții au fost: Ioan Moldovan (Revista Familia), Viorel Micula (președinte Transilvania), Miorița Săteanu (Cetățean de Onoare Oradea), Pr. Ștefan Avram (Ed. Aureo). Au dat reprezentări artistice Corul Veteranilor „general Traian Moșoiu”, surorile Ghib și Maria Matei, care au interpretat frumoase colinde românești.

Fotoreportaj de la eveniment

Pașcu Balaci

SONETELE LANCRĂMULUI

Închinând sonetele sale satului care ni l-a
dăruit pe Lucian Blaga, Pașcu Balaci așază
pe harta valorilor de patrimoniu ale
neamului, localitatea de lângă Sebeș,
conferindu-i o nouă dimensiune. Fără doar și
poate că Lancrămul a devenit loc de
aspirație și pelerinaj, la fel ca Ipoteștii lui
Eminescu, Humuleștii lui Creangă, Livenii lui
Enescu, Hordoul lui Coșbuc, Prislopul lui
Rebreanu sau Ciucea lui Goga. Rolul poeziei
lui Pașcu Balaci a fost acela de a închea o
țesătură trainică între aceste mirifice locuri
și spiritualitatea artistică românească, de a
aduce Lancrămului, și poetului pe care
l-a născut, ofranda unui elogiu
de dragoste și venerație.

Mircea Popa

